

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТВАРИННИЦТВА В ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Макаренко П.М., д.е.н., професор, Зоря О.П., к.е.н.,

Баранова В.О., магістрант

Полтавська державна аграрна академія

Стаття присвячена дослідженню теоретичних основ та прикладних питань формування й розробки пріоритетних напрямів розвитку тваринництва в Полтавській області, які мають забезпечити успішний розвиток галузі в сучасних ринкових умовах.

The article investigates the theoretical foundations and applied on the formation and development of strategic directions of the field of animal husbandry in the Poltava region, which should ensure its successful development in the current market conditions.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток аграрної сфери національної економіки в умовах вступу України до СОТ вимагає змін в організації виробництва на національному і міжнародному рівнях, що є основою для активного формування нового типу економічних відносин між економічними суб'єктами, а також організації нових механізмів сталого розвитку аграрних галузей, зокрема тваринництва в сільськогосподарських підприємствах, реалізації їх економічних інтересів. Важливим стає ефективне використання переваг суспільного поділу праці і запровадження інтенсивних форм організації інноваційних процесів. Формування економічного механізму сталого розвитку галузі тваринництва стає визначальним чинником підвищення рівня конкурентоспроможності національної аграрної економіки в умовах глобалізації.

Наразі в галузі тваринництва спостерігається стан загальної глибокої трансформаційної кризи та інституційної неврівноваженості, нерозвиненості ринкової інфраструктури, тінізації національної економіки, непрозорості та нестабільності ринкових відносин та соціально-економічної нестабільності. Підтверджується факт несформованості системи адаптації економічного механізму щодо організації сталого розвитку і функціонування сільськогосподарських підприємств до умов ринку в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у вивчення питань розвитку та ефективності функціонування галузі тваринництва зробили В. Амбросов [1], В. Месель-Веселяк [3], І. Топіха [4], С. Ярошенко [5] та інші. Водночас чимало питань, що стосуються формуванню та розробці стратегічних напрямів розвитку галузі тваринництва, залишаються допокищо малодослідженими. Саме тому, на нашу думку, не можна стверджувати про остаточне вирішення вказаної вище проблеми.

Постановка завдання. Розвиток тваринництва повинен ґрунтуватися на: забезпеченні перманентного підвищення якості продукції, її привабливості для споживача; оптимізації пропозиції продукції і доступних споживачеві цін; створенні ефективної збутової мережі на основі стабільних контактів з посередницькими та переробними підприємствами; врахування національних особливостей та специфіки запитів різних груп споживачів.

Виклад основного матеріалу дослідження. В галузі сільського господарства Полтавської області тваринництво завжди було тією галуззю, яка дає

вагомий внесок до валового виробництва сільськогосподарської продукції регіону.

В останні роки в області спостерігається збільшення виробництва продукції тваринництва, і особливо в сільськогосподарських підприємствах, де зосереджено середньо - та великотоварне виробництво. Так, приріст валової продукції тваринництва в сільськогосподарських підприємствах в 2009 році збільшився на 10,4 % проти 2008 року.

Не дивлячись на це зростання, в галузі потрібно вжити низку заходів, які дозволять покращити стан ведення галузі тваринництва, забезпечити стабільне нарощення обсягів виробництва тваринницької продукції. Серед них:

- цілеспрямоване та удосконалене ведення селекційно-племінної роботи у молочному скотарстві і свинарстві в великотоварних сільгосппідприємствах та приватному секторі спрямоване на покращення генетичного потенціалу худоби – підвищення продуктивних якостей худоби;

- вирішення проблем кормовиробництва – особливо забезпечення галузі тваринництва високопротеїновими та енергетичними за поживністю кормами;

- впровадження інвестиційних проектів в галузі, які дозволять введення в експлуатацію потужних комплексів по виробництву продукції тваринництва з сучасними технологіями утримання, годівлі. Як одним з резервів покращення стану справ у галузі буде відновлення роботи недіючих ферм;

- розвиток молочного скотарства і свинарства в особистих селянських господарствах - переведення виробництва продукції тваринництва в індивідуальному секторі на більш організований рівень.

Виконання поставлених завдань дасть змогу покращити фінансовий стан як племінних підприємств, так і рядових товарних господарств, в тому числі господарств населення. Одержання додаткових коштів від реалізації продукції тваринництва сприятиме нарощенню поголів'я худоби та обсягів виробництва продукції тваринництва.

Інтенсифікація тваринництва повинна обумовлюватися випереджаючим розвитком його кормової бази – поліпшенням її структури, збалансованістю раціонів годівлі, підвищенням якості кормів та впровадженням сучасних технологій переходу від екстенсивного виробництва тваринницької продукції до інтенсивного розвитку галузей.

Вирішення проблем кормовиробництва включає:

- пріоритетні напрями структурної перебудови та розвитку кормовиробництва в розрахунку на власні ресурси;

- удосконалення структури кормів, що виробляються з повним забезпеченням потреби тваринництва;

- підвищення їх протеїнової та енергетичної поживності (змішані посіви однорічних та багаторічних бобово-злакових культур), технології заготівлі, збереження та використання;

- економія усіх видів ресурсів та енергії на виробництво, заготівлю і використання кормів за рахунок освоєння досягнень науки.

Одним з шляхів виконання вищенаведених завдань є щорічне введення в дію обслуговуючих кооперативів з забезпечення господарств населення збалансованими комбікормами.

Кооперативи з виробництва якісного і збалансованого комбікорму дозволятимуть господарствам населення заощаджувати гроші на концентрованих кормах, дадуть змогу значно збільшити середньодобові прирости свиней на відгодівлі.

Для стабілізації поголів'я корів, свиней у приватному секторі, необхідно створювати мініферми з виробництва молока, обслуговуючих кооперативів з продажу молока, по вирощуванню свинини. При цьому дані підприємства потрібно забезпечити необхідним обладнанням - доїльним та холодильним, мінікомбікормовими заводами. Установка доїльного і холодильного обладнання дозволить в приватному секторі виробляти і продавати якісну продукцію, а придбання мінікомбікормових заводів дасть можливість одержання більших середньодобових приростів по великій рогатій худобі та свинопоголів'ю.

Кооперативи з закупівлі молока від населення дадуть змогу сконцентрувати поголів'я корів, які знаходяться в приватному секторі, своєчасно доставляти його на охолодження, що буде відображатися на якісних показниках.

Тваринництво має особливе значення для забезпечення стабільності розвитку аграрного виробництва, так як це - виробництво і надходження коштів круглий рік, наповнення бюджетів.

При всій важливості розвитку агропромислового виробництва як у великих сільськогосподарських підприємствах, так і в приватних господарствах, досягти його нарощення можливо шляхом розбудови сучасних підприємств з високим рівнем технології вирощування і годівлі худоби та відновлення роботи не діючих тваринницьких ферм, що дозволятиме нарощувати поголів'я худоби та обсяги виробництва тваринницької продукції.

Висновки. Таким чином, головним напрямом розвитку та підвищення рівня ефективності галузі тваринництва у сільськогосподарських підприємствах є: інтенсифікація виробництва; розвиток комплексної механізації й автоматизації виробничих процесів; доступність позикових коштів для розвитку матеріально-технічної бази; використання інвестиційно-інноваційного потенціалу, що допоможе збільшити обсяги виробництва продукції, і, в свою чергу, скоротити собівартість виробництва 1 ц продукції та збільшити прибуток, ефективне використання якого в подальшому забезпечить високий рівень конкурентоспроможності підприємств у галузі, зміцнення їх економічного становища.

Література:

1. Амбросов В.Я. Ефективність оптимізації інтенсивного кормовиробництва / В.Я. Амбросов // Вісник ХНУТСГ. Вип. 63. – Харків.: ХНУТСГ, 2006. – С. 8-19.
2. Аранчій В.І. Сучасний стан м'ясопродуктового підкомплексу та перспективи його розвитку / В.І. Аранчій // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2010. – №1. – С. 134-138.
3. Месель-Веселяк В.Я. Розвиток м'ясопродуктового підкомплексу України / В.Я. Масель-Веселяк, О.В. Мазуренко / [Під наук. ред. акад. УААН П.Т. Саблука] – К.: ННЦ ІАЕ, 2004. – 198 с.

4. Топіха І.Н. Ринок продукції тваринництва: проблеми залишаються / І.Н. Топіха // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Миколаїв, 2006. – Вип. 2. – С. 16-19.

5. Ярошенко С.П. Резерви підвищення конкурентоспроможності м'ясного підкомплексу України: теоретичні, методологічні, практичні аспекти / С.П. Ярошенко. – Суми: Козацький вал, 1998. – 251 с.

УДК 631.157:338.585:631.11

ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЇ ЛІДЕРСТВА ЗА ВИТРАТАМИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

*Бабенко А.Г., д.е.н., професор,
Дніпропетровська державна фінансова академія
Удовиченко М.О., здобувач, Лубенець Л.А., магістрант
Полтавська державна аграрна академія*

Розглядаються теоретико-методологічні питання формування в аграрних підприємствах стратегії лідерства за витратами у сучасних умовах розвитку економіки. Розкрито місце і роль управління витратами у загальній системі управління. Доведено, що стратегія лідерства за витратами спрямована на забезпечення реалізації стратегічних завдань підприємства в умовах динамічного і невизначеного підприємницького середовища, на основі оптимального використання існуючого потенціалу підприємства.

Theoretical and methodological issues in the formation of agricultural enterprises cost leadership strategy in the current conditions of economic development. Reveals the place and role of government expenditure in the overall system management. It is proved that the strategy of cost leadership is aimed at supporting the strategic objectives of the enterprise in a dynamic and uncertain business environment, based on the optimal use of existing potential of the enterprise.

Постановка проблеми. В умовах ринкової економіки для підвищення конкурентоспроможності підприємства особливо важливого значення набувають проблеми формування та управління витратами. Будь-яке підприємство повинно функціонувати на основі економічних розрахунків щодо джерел формування майна, його використання, визначення витрат, доходів та прибутку, оцінки привабливості суб'єкта господарювання. Виходячи з цього, господарську діяльність потрібно організовувати так, щоб окупити всі витрати й отримувати прибуток.

У процесі господарювання на підприємстві виникають витрати щодо вартості використаних виробничих запасів, оплати праці працівників, зносу необоротних матеріальних і нематеріальних активів. Сукупні витрати живої та уреченої праці на виробництво продукції становлять витрати господарської діяльності суб'єктів господарювання. У такому абстрактному розумінні витрати виробництва однаково притаманні всім суспільно-економічним формаціям. Діяльність аграрного сектора у сучасних умовах пов'язана з ризиком і невизначеністю та значною мірою відрізняється від інших галузей народного господарства, що й зумовлює особливості управління виробничими витратами.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблему управління в сільському господарстві та зокрема управління витратами, – як основного виду управління діяльністю підприємства, – надається значна увага з боку